

Secolul al XX-lea între democrație și totalitarism în România

Schița lecției

1. Regimurile politice din România în secolul al XX-lea
2. Trăsăturile regimului politic în România interbelică
3. Partide politice interbelice

Regimurile politice din România în secolul al XX-lea

- 1901-1938: **regim democratic**
 - votul universal
 - pluripartidismul
 - separarea puterilor în stat
- 1938-1940: **regim autoritar**
 - partidul unic: Frontul Renașterii Naționale
 - cultul personalității
 - cenzura
 - regele deținea întreaga putere
- 1940-1941: România devine un **stat național-legionar**
 - Ion Antonescu a guvernat cu sprijinul legionarilor
 - regimul politic din România capătă caracteristicile unui regim totalitar de extremă dreaptă
- 1941-1944: **regim de dictatură militară**
 - întreaga putere era concentrată în mâinile mareșalului Ion Antonescu
 - Ion Antonescu guverna prin decrete-legi
- 1948-1989: **regim comunist**
 - partid unic: Partidul Muncitoresc Român / Partidul Comunist Român
 - cenzura

- teroarea
- poliție politică: Securitatea
- naționalizarea fabricilor, uzinelor, băncilor
- colectivizarea agriculturii
- 1990-prezent: **regim democratic**
 - votul universal
 - pluripartidismul
 - separarea puterilor în stat

Trăsăturile regimului politic în România interbelică

- dispare rotativa guvernamentală
- dispar partidele conservatoare
- Partidul Național Liberal își consolidează pozițiile
- apar noi partide: Partidul Țărănesc, Partidul Național Român (din Transilvania), Partidul Comunist Român, Partidul Național Țărănesc (creat prin fuziunea Partidului Țărănesc cu Partidul Național Român) este a doua forță politică din țară
- apar și se afirmă partidele minorităților naționale
- apar și se impun partidele extremiste: Liga Apărării Național Creștine, Legiunea Arhanghelul Mihail, Garda de Fier, Totul pentru Țară
- viața politică a evoluat de la democrație la autoritarism

Partide politice interbelice

Partidul Național Liberal:

- personalități: Ionel Brătianu, Vintilă Brătianu, I.G. Duca, Ștefan Zeletin
- baza socială: burghezia, elemente orășenești (profesori, ingineri, medici, avocați, funcționari)
- promovează neoliberalismul → statul trebuie să intervină în sectorul economic → interesul național primează în fața celui individual

- obiective:
 - dezvoltarea industriei naționale (doctrină: „Prin noi înșine”)
 - lărgirea dreptului de vot
 - valorificarea resurselor naturale ale țării pentru dezvoltarea societății românești
 - realizări: reforma agrară și electorală, Constituția din 1923

Partidul Național Țărănesc:

- personalități: Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Virgil Madgearu
- baza socială: burghezia mică și mijlocie, țăranimea, intelectualii
- promovează doctrina „porților deschise” → statul român nu era capabil să susțină din punct de vedere financiar investițiile în industrie → acceptă infuzia de capital străin
- în concepția național-țăranistilor, agricultura trebuie să aibă rolul principal → România trebuia să fie un stat țăărănesc

Extrema stângă:

- reprezentată de Partidul Comunist Român
- personalități: Marcel Pauker, Lucrețiu Pătrășcanu
- baza socială: muncitorii
- promovează o politică antinațională → susține dreptul popoarelor la autodeterminare → în 1924 este scos în afara legii
- obiectivul principal al comuniștilor era instaurarea prin revoluție a dictaturii proletariatului și realizarea societății comuniste

Extrema dreaptă:

- reprezentată de Liga Apărării Național Creștine (1923), Legiunea Arhanghelul Mihail (1927), Garda de Fier (1930), Totul pentru Țară (1933)
- personalități: A.C. Cuza, Corneliu Zelea Codreanu, Horia Sima
- bază socială: tineri, studenți, preoți, elemente ale muncitorimii și burgheziei cu vederi antisemite
- grupările de extremă dreaptă aveau la bază o doctrină antisemită, antidemocratică și anticomunistă

- partidele de extremă dreaptă urmăreau eliminarea evreilor din viața politică și educarea tineretului în spirit creștin și naționalist
- legionarii considerau că ei sunt singurii capabili să asigure renașterea noastră națională
- pentru a-și atinge scopurile, au recurs la asasinate: prim-miniștrii I.G. Duca (1933) și Armand Călinescu (1939)
- pe plan politic urmăreau instaurarea unui regim totalitar → România a fost un stat național-legionar în perioada septembrie 1940 - ianuarie 1941